

ORAVILAHTI-SALOKYLÄN MAATALOUSKYLÄ

Oravilahden kuivatus toi Oravilahti - Salokylän alueelle lisää peltomaata, joka teki mahdolliseksi alueen viljelijöiden laajentaa ja tehostaa tilojensa tuotantoa. Kunta oli jo 1960-luvun lopulla ryhtynyt toimenpiteisiin pitäjän suurimman elinkeinon maatilatalouden kehittämiseksi. Vuonna 1972 maatalouskeskuksen toimesta kuntaan tehtiin jokaiselle toimivalle maatilalle perustutkimus ja esitys tilan toiminnan kehittämiseksi.

Kun Oravilahti-Salokylän alueen viljelijät esittivät kunnalle Ilomantsin Hakovaarassa toimintansa aloittaneen maatalouskylän mukaisen tilojen kehittämistoiminnan aloittamisesta alueensa maataloilla, kunta tuli mukaan hankkeeseen. Pohjois-Karjalan Maatalouskeskuksen, Rääkkylän kunnan ja maatalouskylän viljelijäin kesken laadittiin sopimukset, joissa määriteltiin osapuolten tehtävät ja tavoitteet. Kylätoimintaan tulivat mukaan seuraavat viljelijät: Aulis Asikainen, Mikko Asikainen, Reino J. Harinen, Matti Harinen, Mauri Joutsensaari, Taisto Jumppanen, Veikko Kiiskinen, Ensio Kirjavainen, Asser Laasonen, Jaakko Lamminsalo, Väinö Leppänen, Aaro Lievonen, Erkki Mononen, Kauko Pakkanen, Aarne Rouvinen, Matti Rouvinen, Reino Rouvinen, Seppo Rouvinen, Osmo Toivanen ja Sulo Toropainen.

Maatalouskylätoimintaan tuleville maataloille sovittiin laadittavaksi tuotantoon ja tilojen sisäiseen rationalisointiin kuuluvia tilakohtaisia suunnitelmia sekä järjestettäväksi viljelijöille ammatillista koulutusta sekä tilakohtaista neuvontaa. Samalla pyritään tilojen välisen yhteistoiminnan tehostamiseen. Kunta sitoutui maksamaan maatalouskeskuksen antaman maatalousneuvonnan ja koulutuksen kustannuksista vuonna 1978 70 % ja vuosina 1979-1982 50 %. Toiminta-ajaksi sovittiin 5 vuotta, vuodet 1978-1982.

Syksyin ja keväisin muuttomatalla olevat hanhet, kuret ja muutkin muuttolinnut ovat ottaneet laajat maatalouskylän isäntien pellot lepopaikakseen. Kuva: Tommi Sallinen

Maatalouskylä hankkeen tavoitteena kunnalla oli myös, että sen toiminta olisi esimerkkinä viljelijöille muuallakin kunnassa tilansa kehittämiseksi. Oravisalo-Salokylän maatalouskylän toiminnan alettua saarille laadittiin kunnan erillisprojektina vuonna 1972 laadittua maatalouden perustutkimusta tarkempi maatalojen toiminta- ja kehittämisselvitys. Varpasalossakin pyrittiin maatalouskylän kaltaiseen toimintaan. Hanke ei kuitenkaan toteutunut.

Maatalouskylätoimintaan mukaan tuleville tiloille tehtävät kehittämistoimet tulivat olemaan huomattavasti laajempia kuin 1972 maatalouskeskuksen toimesta laaditut maatalojen kehittämissuunnitelmat. Jokaiselle tilalle hankittiin viljelyskartat, tehtiin taloussuunnitelmat, maksuvalmiussuunnitelmat, viljelysuunnitelmat, perusruokintasuunnitelmat ja tilustiesuunnitelmat. Kehittämis toiminta kohdistettiin yhden maatilan sijasta koko kylän alueelle ja sen kehittämiseen.

Maatalouskylän toimintaan kuului suunnittelua, koulutusta ja tehostettua viljelijöitten ammatillista neuvontaa. Tilakohtaisena tavoitteena oli kehittää aiemmin harjoitettua tuotantoa, löytää uusia toimintamuotoja ja etsiä toimeentulomahdollisuuksia myös maatalouden ulkopuolelta. Koko kylän elinmahdollisuuksia pyrittiin parantamaan etsimällä kylään sopivia toimintoja. Ilomantsin Hakovaaran maatalouskylässä oli mukana 6 tilaa, Oravilahti-Salokylän maatalouskylässä 20 tilaa.

Maatalouskylän koulutustoimintaan kuului koulutuspäiviä eri aiheista, kuten salaojituksesta, eläinten ruokinnasta, sairauksista ja lääkinnästä, verotuksesta, pihasuunnittelusta, puutarhanhoidosta, metsänhoidosta ja viljavuustutkimuksista. Luennoitsijoina olivat alansa asiantuntijat maatalouskeskuksesta, kotieläinyhdistyksestä, verotoimistosta ja kuntainliiton eläinlääkäri. Järjestettiin opintomatkoja maataloille, maatalousnäyttelyihin, maa- ja kotitalousnaisten kesäpäiville jne. Järjestettiin tupailtoja taloissa, joissa kylän yhteisten asioiden pohdiskelun lisäksi oli ulkopuolisen asiantuntijan luento ajankohtaisesta asiasta.

Maatalouskylän toiminnassa mukana olleitten kaikkien viljelijöitten päätuotantosuuntana oli karjatalous. Kylän toiminta lähti nopeasti ja innostuneesti käyntiin. Heti käynnistyivät lannoitteiden, rakennustarvikkeitten ja salaojaputkien yhteisostot. Konehankintojakin tehtiin yhdessä. Koneitten yhteiskäyttö lisääntyi. Talkootyö lisääntyi merkittävästi. Rakentaminen ja muut investoinnit lisääntyivät kylän taloissa. Ensimmäisen vuoden aikana aloitettiin kolmen asuinrakennuksen ja kahden navetan rakennustyöt. Peltoja salaojitettiin 20 hehtaaria. Salokylälle perustettiin maakunnan ensimmäiset kaksi lomitusrengasta. Muutamit viljelijät turvatakseen lomittajien saannin rakensivat lomittajan asunnoksi omakotitalon. Salokylälle rakennettiin maatalouskylän aloitteesta neljä (4) huoneistoa käsittävä rivitalo, jossa oli myös kokoontumistila.

Kuvaamaan maatalouskylän monipuolista koulutus- ja neuvontatoimintaa kirjoitan tähän tietoja toisen toimintavuoden 1979 toimintasuunnitelmasta:

Maatalouskeskuksen asiantuntijöitten tilakäyntien aiheet 1979 ovat viljelysuunnitelma, perusruokintasuunnitelma ja taloussuunnitelma, nurmet, kasvinsuojelu, puutostaudit, satotulokset, kasvinsuojelu ja juolavehneä.

- Maaliskuussa nurmi aiheinen koulutuspäivä.
- Huhtikuussa taloussuunnitelmapäivä.
- Lokakuussa oljen ammontointi ja käyttö ruokinnassa koulutuspäivä.
- Voileipien valmistuskoulutus emännille Joensuussa.
- Vuoden kurssina 6.2.-20.2 emäntien ja isäntien seminaari Rääkkylän Nuorisotalossa.
- Osallistutaan emäntäpäiville Maaningan koeasemalla.
- Retki heinäkuussa Juvan maatalousnäyttelyyn.

Rääkkylän kunnan toimenpiteet myös peruselinkeinonsa, maatalouden ja sen liitännäiselinkeinöiden, kehittämisestä kiinnostivat kuntia ja viljelijöitä ympäri suomen. Myös maatalouskylätoiminta oli kiinnostuksen kohteena. Maaherra Timonen seurueineen tutustui maatalouskylän toimintaan 26.8.1980 ja Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta 11.3.1980. Vuoden 1980 aikana

kuntavierailuja Rääkkylään tekivät ainakin seuraavat kunnat: Pälkäne, Enonkoski, Lemi ja Tuusniemi. Kuntien edustajia kiinnosti myös maatalouskylän toiminta.

Uudenlainen toiminta tahtoo aina herättää kysymyksiä ja epäilyjäkin. Ilkeämielisesti jopa kuuli puhuttavan kolhoosin esiasteesta ja epäiltiin, että mitenkähän pitkään innostus ja yksimielisyys 20 talouden keskeiseen yhteistoimintaan voi jatkua.

Kunnanjohtajana seurasin maatalouskylän toimintaa. Kunnan ja maatalouskylän välisessä sopimusasiakirjassa sovittiin, että kaikki sopimuksen allekirjoittaneet viljelijät sitoutuivat kylätoimintaan koko sovitun toiminta-ajan viisi vuotta. Sopimusasiakirjassa oli sovittu siitä, että jos viljelijä rikkoo sopimuksen määräyksiä esimerkiksi eroamalla yhteistoiminnasta, kunta voi periä takaisin maksamansa avustukset.

Kolme vuotta meni, ettei suurempia ongelmia maatalouskylätoiminnassa ilmennyt. Vuoden 1980 luvun lopulla muutamat viljelijät kävivät minulle kertomassa kylässä ilmenneistä ongelmista. Joulukuussa 1980 seitsemän viljelijää lähettivät kunnanhallitukselle kirjeen, jossa he ilmoittivat eroavansa maatalouskylätoiminnasta. Myöhemmin kaksi viljelijää perui eroilmoituksensa.

Vaikka kirje oli osoitettu kunnanhallitukselle, en ole löytänyt kunnanhallituksen pöytäkirjasta pykälää, jossa ”erokirje” olisi käsitelty. Elinkeinolautakunnan maatalousryhmä (ns. M-ryhmä) oli käsitellyt asiaa, tekemättä kuitenkaan esitystä asian ratkaisemiseksi kunnanhallitukselle, eikä muutakaan päätöstä. Pöytäkirjan pykälästä kyllä selviää ryhmän pohdinta siitä, että kun kylätoiminta loppuu jo seuraavana vuonna, niin onko aiheellista lähteä selvittämään enää kylän mahdollisia riitoja.

Haastattelin nyt tätä kirjoitustani varten muutamia maatalouskylän silloisia isäntiä. Minulle kerrottiin mm, että kylätoiminnan johdossa olleitten liian ponnekkaitten johtohenkilöitten toiminta alkoi ärsyttää (henkilösuhteet), paikkakunnallemme tuolloin niin ominainen rahalaitosten kilpailu tuotiin maatalouskyläankin (pankkipolitiikka), maatalouskeskuksen toimintaankaan ei kaikki olleet täysin tyytyväisiä (suunnitelmien ja muitten toimenpiteitten myöhästyminen).

Ilkka Simanainen
joulukuussa 2012

Lähteet:

Kunnanvaltuuston ja kunnanhallituksen sekä elinkeinolautakunnan pöytäkirjat. Arkistosta löytyneet maatalouskylää koskevat muut asiakirjat. Maakunta- ja paikallislehtien kirjoitukset. Henkilöhaastattelut maaliskuussa 2016.